

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/120/2016
Identifikačné číslo spisu:	5109219675
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Gandžala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5109219675.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/.Z., trvalým pobytom v P., 2/ D., trvalým pobytom v V., 3/ G. trvalým pobytom v V., 4/ D., trvalým pobytom v V. 5/ N..U., trvalým pobytom v V., všetci právne zastúpení JUDr. Andreou Vladárovou, advokátkou, so sídlom v Žiline, Veľká okružná 17, proti žalovaným 1/N., trvalým pobytom v V., 2/ T.. pobytom v V., 3/ D. trvalým pobytom v V./2, 4/ G. trvalým pobytom v V., 5/ N., trvalým pobytom v U., 6 / M. trvalým pobytom v V., 7/ D., trvalým pobytom v V., (žalovaní 6/ a 7 právni nástupcovia T. Y. naposledy trvalým pobytom v V.), 8/ T.j, trvalým pobytom v V., 9/ A.j, trvalým pobytom v V., 10/ B., trvalým pobytom v V. 11/ T. trvalým pobytom v V., (žalovaní 10/ a 11/ právni nástupcovia T., naposledy trvalým pobytom v V.), 12/ M., bývajúcemu v J., 13/ JN.j, rod. D. trvalým pobytom v V., 14/ G. trvalým pobytom v V. 15/ J. trvalým pobytom v V., 16/ Z. trvalým pobytom v U., 17/ G., trvalým pobytom v V., 18/ D.j, trvalým pobytom v H., B., 19/ G. trvalým pobytom v V., 20/ D., trvalým pobytom v V., 21/ E. trvalým pobytom v V. 22/ Z. trvalým pobytom vo J. (právna nástupkyňa po N., posledne trvalým pobytom vo J.), 23/ D., trvalým pobytom v L., B., 24/ E., trvalým pobytom v L., B. žalovaní 1/ až 7/, 10, 12, 14, 15, 19 zastúpení spoločnosťou JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s.r.o., so sídlom v Žiline, Národná č. 17, IČO: 36 848 654, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Magda Poliačiková, o nahradenie prejavu vôle, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14C/108/2009, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 6. apríla 2016 sp. zn. 7Co/229/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 6. apríla 2016 sp. zn. 7Co/229/2015 z r u š u j e a vec tomuto súdu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 25. novembra 2014 č.k. 14C/108/2009-615 nahradil vyhlásenie vôle žalovaných 1/ až 24/ tak, že títo dávajú súhlas na vyplatenie finančných plnení zo súdnych úschov vedených na Okresnom súde v Žiline pod č. k. Nc/a/161/95, Nc/a/162/95 v prospech žalobkyne 1/ z úschovy vedenej pod č. k. Nc/a/161/95 vo výške 20.513,84 Eur a z úschovy vedenej pod č. k. Nc/a/162/95 vo výške 16.463,35 Eur, v prospech žalobkyne 2/ z úschovy vedenej pod č. konania Nc/a/161/95 vo výške 20.513,84 Eur a z úschovy vedenej pod č. konania Nc/a/162/95 vo výške 16.463,35 Eur, v prospech žalobcu 3/ z úschovy vedenej

pod č. k. Nc/a/162/95 vo výške 16.463,35 Eur, v prospech žalobcu 4/ z úschovy vedenej pod č. k. Nc/a/162/95 vo výške 8.231,68 Eur, v prospech žalobkyne 5/ z úschovy vedenej pod č. k. Nc/a/162/95 vo výške 8.231,68 Eur (prvý výrok). Zároveň vo výroku rozhodnutia konštatoval, že o náhrade trov konania bude rozhodnuté po právoplatnom skončení veci (druhý výrok).

1. 2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že na základe vykonaného dokazovania zistil, že rozhodnutím OÚ Životného prostredia č. ŽP 2/3557/94 z 15. februára 1995 boli vyvlastnené pozemnoknižné parcely č. 2684/1/2/3/4/5/6/7/8 a komasačné parcely parc. č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX a XXXX vo výmere XXXXX m² pre J.. V konaniach pred Okresným súdom Žilina sp. zn. Nc/a/161/1995 a Nc/a/162/1995 došlo k zloženiu finančných prostriedkov za vyvlastnenie do úschovy súdu. Dôvodom úschovy bola skutočnosť, že uschovávateľ nevedel, kto je oprávnený na plnenie, teda kto je vlastníkom pozemkov, či pozemnoknižní vlastníci alebo komasační vlastníci. Pre nahradenie súhlasu s vydaním úschov preto musel prejudiciálne rozhodnúť o tom, kto v čase vyvlastnenia bol vlastníkom predmetných pozemkov, čoho predpokladom je rozhodnutie o tom, či pre dané územie platil pozemnoknižný stav alebo komasačný stav. Zložiteľ navrhol vyplatiť finančné náhrady podľa pozemnoknižného stavu. V spore boli predložené správy zo správy katastra, jednak, že v danej oblasti platí komasačný stav a na druhej strane, že komasácia nebola vykonaná a platia vlastnícke vzťahy uvedené v pozemkovej knihe. Podľa správy z 28. septembra 1993 bolo v oblasti Hruštiny vykonané nové meranie a preto za účelom podkladu pre zakladanie právnych vzťahom je potrebné vykonať identifikáciu katastra so stavom pozemnoknižnej výmery. Správa katastra zároveň od roku 1994 vydávala aj výpisy z komasačných hárkov, z komasačného stavu vychádzala aj pri posudzovaní vlastníckeho práva.

1.3. Zo zápisu z prejednávania rozporných stanovísk zúčastnených podielnikov pozemnoknižnej vl. XXX. parc. č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X mal súd prvej inštancie za preukázané že dňa 15. marca 1997 sa zúčastnené osoby dohodli, že predmetná PK vl. č. XXX s parcelami XXXX/X/X/X bola vlastnícky rozdelená podľa GP a výkazu plôch z 14. decembra 1932, č.j. 112/32 a takto boli užívané do roku 1957, kedy došlo k dočasnému užívaniu parciel družstvom. Súd prvej inštancie konštatoval, že nie je možné prijať záver, že medzi nimi došlo k urovnaniu, a teda mohlo dôjsť k vydaniu úschov, nakoľko neboli prítomní A. Za spornú skutočnosť medzi účastníkmi konania súd prvej inštancie považoval tú, či došlo k perfektnému ukončeniu komasácie, pretože nebolo nájdené uznesenie Krajského súdu Trenčín Nc III 45/24/743 z 30. novembra 1948, ktorým malo byť vykonané posledné autentifikačné štádium komasácie, a teda či na základe komasačného konania nadobudli jednotliví účastníci vlastnícke právo k novovymedzeným pozemkom.

1.4. Vzhľadom na nezachovanie pôvodného komasačného spisu č. NC III 45/24 vedeného Krajským súdom Trenčín, bolo zisťované, ktoré dokumenty sa zachovali, ktoré úkony boli vykonané a či komasácia pre dané územie bola dokončená tak, že jej účastníci na základe jej výsledkov nadobudli vlastnícke právo. Z dostupných listín súd prvej inštancie zistil, že sa konala prvá časť meritórneho konania a to pojednávanie dňa 27. novembra 1947. Zároveň účastníkom boli stanovené povinnosti predniesť požiadavky na náhrady a iné nároky zemeračovi a tomu, aby vyhotovil podrobný plán do konca apríla 1948. Podkladom pre meritórne konanie bolo vyhotovenie komasačných plánov v rámci kombinatória A. Tomuto konaniu predchádzalo aj zisťovanie pozemkov vylúčených z komasácie (zápisnica zo dňa 27. apríla 1946). Na pojednávaní 27. novembra 1947 už boli stanovené držobnostné diely pozemkov ležiacich v komasovanom území nepodliehajúce výmene, najmä zastavané pozemky a iné pozemky vylúčené z komasácie, cesty, rozdelenie scelených pozemkov, pričom bolo konštatované, že diely I., II., III., V. tvoria prevažne poľnohospodársku pôdu, obvody IV., VI. a VII. budú komasované osobitne. Parcely, ktoré sú predmetom konania spadali do komasačného obvodu č. III. V dňoch 21.-24. apríla 1948 bola vykonaná kancelárska revízia operátov starého stavu k. ú. Žilina, operát bol spôsobilý pre účely komasácie. O vyhotovovaní kombinatória svedčila aj správa - listina o držobnom indexe a samotný držobnostný index, ktorý ma byť zostavený pri doplnovacích prácach v k. ú. Žilina, t.j. len bez tých častí, ktoré sa komasujú, komasáciu prevádzal Ing. Kolominský v Žiline, s tým, že z komasovaných častí bude zostavený druhý diel (tento mal byť vyhotovený práve pre účely autentifikácie komasácie a umiestnenie do držby), pričom bol podpísaný v Žiline 29. októbra 1947. Na listine bol doplnený rukou písaný text s nečitateľným podpisom, "Autentifikácia komasačného stavu Žilina, Krajský súd Trenčín Nc III-45/24/743 z 30. novembra 1948", čo podľa názoru súdu prvej inštancie neznamenovalo autentifikáciu komasácie, ale mohlo znamenať, že určitá osoba porovnala tento plán s autentifikovaným stavom, prípadne o autentifikácii mala vedomosť. Podrobný komasačný plán, ktorého

vyhotovenie bolo uložené zememeračovi tvoril umiestňovací plán s elaborátom nového stavu, ktorý sa zvykne označovať aj ako kombinatórium B. Následne autentifikované kombinatórium B bol definitívny komasačný elaborát nového stavu, pozostávajúci z nových máp a nového stavu vytýčeného v teréne, s príslušným písomným operátom bol podkladom na pretvorenie pozemkovoknižných vložiek. Nakoľko podľa listu Katastrálneho meračského úradu v Bratislave z 6. mája 1948, zaslanom KS v Trenčíne pod Nc III 45/2-712 bolo oznámené, že v dňoch 21.-24. apríla 1948 bola vykonaná kancelárska revízia operátov starého stavu k. ú. Žilina, operát bol spôsobilý a z dôvodu že Uznesením č. Nc III 45/24-740 z 25. novembra 1948 bolo zvolané šetrenie na 30. novembra 1948 ohľadom overenia komasačného operátu a nového stavu ohľadne blokov III. - VII. a uvedenia do novej držby, muselo byť vykonané aj kompletne kombinatórium B, hoci žalovaní jeho existenciu namietali. Bez takéhoto zamerania jednoducho exekučné odovzdanie nebolo možné.

1.5. Ak po vykonávanom pojednávaní 30. novembra 1948 bola následne 1. decembra 1949 vydaná vyhláška, pričom vtedy sa vyhláškou zverejňovali všeobecne záväzné právne predpisy a nariadenia a ukladali sa úlohy, bolo podľa súdu prvej inštancie nanajvyš pravdepodobné, že vyhláškou sa oznámilo vykonanie a ukončenie komasácie a následne referátom sa určili úlohy. Na pojednávaní dňa 30. novembra 1948 sudca uviedol účastníkov do novej držby. Pri ustanovení do držby sudca v danej obci, najčastejšie na obecnom úrade vo vhodnej miestnosti oznámil ukončenie komasácie prítomným účastníkom, ktorých prítomnosť sa vôbec nezisťovala, vôľa zúčastniť sa bola ponechaná čisto na nich, o čom aj boli poučení, že ak ešte niekto nevie kde má pozemok, ten mu ukáže zememerač a vyhlásil komasáciu za ukončenú a autentifikoval dokumenty podpisom a odtlačkom úradnej pečiatky. Autentifikácia pritom spravidla ani nebola osobitným rozhodnutím, ale len súčasťou zápisnice z tohto exekučného pojednávania. Dokonca pre takéto rozhodnutia sa nevyžadovala ani osobitná forma, postačovalo ich zachytenie v zápisnici. V rámci tohto pojednávania už totiž ani neboli prípustné žiadne námietky, nemohli sa vykonávať opravy a úpravy, zmeny. Uvedenie do držby bolo až po konečnom vyhotovení všetkých podkladov, o ktorých forme a obsahu už bolo predtým rozhodnuté. Samotná autentifikácia však znamenala autentifikáciu mapy a stavu. Následne stav komasácie mal byť zapisovaný do pozemnoknižných vložiek, avšak podľa zistení, ani jedna komasácia ukončená po II. svetovej vojne nebola realizovaná úplným pretvorením pozemno-knižných vložiek. Komasácie sa počas vojny nevykonávali a po vojne do prijatia zákona č. 47/1948 Zb. zn. sceľovacieho zákona a následne úplného zrušenia procesu komasácie vládny nariadením č. 47/1955 Zb. o opatreniach v odbore hospodársko-technických úprav pozemkov, nebolo možné zrealizovať takúto obtiažnu a náročnú úlohu, najmä aj pre rozpor so záujmom nastolenia kolektivizácie. Komasácia prebiehala po dlhšiu dobu a prípadné zmeny, úmrtia, dedenia, predaje, sa hlásili zememeračovi, ktorý poznamenal zmenu, avšak žiadne rozhodnutia o procesnom nástupníctve sa nevykonávali. Preto je úplne irelevantné, ak niektorý vlastník zomrel počas komasácie. Svedčil o tom aj obsah zápisnice D1119/1946 vo veci prejednávania pozostalosti po D. kde je prejednávaný aj stav v pozemkovej knihe mesta Žilina v zápisnici č. 926 pod RI-III m.č. 2684/6, 2684/7, 2684/8 pod B18 z odovzdania a prepísania na V., s tým, že pri pokynoch pre doručenie bola preškrtnutá pozemková kniha a uvedený Okresný súd Žilina k č. D1119/46 a KS Trenčín ako súd komasačný.

1.6. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na rozhodnutia Krajského súdu Žilina v správnych konaniach, v ktorých vychádzal z komasačného stavu práve s poukazom na uznesenie Krajského súdu Trenčín (napr. 29Sp/25/2013, Najvyšší súd SR č.k. 4Sžo/22/2010), a tiež na zhodný postup správy katastra pri určovaní ROEP, aplikovaný v rozhodnutiach vychádzajúcich z komasačného stavu nadväzujúc na rozhodnutie KS Trenčín NcIII-45/24-743.

Napriek tomu, že uznesením Krajského súdu v Žiline č.k. 8Co/102/2005-243 z 30. augusta 2005 bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu v Žiline o vydaní predmetu úschovy podľa pozemnoknižného stavu v úschovách pred Okresným súdom v Žiline č.k. Nc/a/163/1995, považoval súd prvej inštancie toto rozhodnutie za neodôvodnené a nezáväzné, pretože rozhodnutie o úschovách nemôže riešiť sporové veci a súd v takomto konaní nemôže prejudiciálne rozhodnúť spor, komu má vydať vec.

1.7. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že rozdielnosť jednotlivých prístupov v rôznom období (v dedičských konaniach, notárskych zápisniciach, v rozhodnutiach o vyvlastnení a pod.) mohlo byť spôsobené aj tým, že skutočne nedošlo k pretvoreniu vložiek (Správa katastra Žilina na žiadosť súdu, či došlo k pretvoreniu pozemnoknižných vložiek na základe uznesenia KS Trenčín Nc III-45/24-743 priamo neodpovedala, súdu uviedla, že v kat. operáte pre k. ú. Žilina, ktorý tvoria dokumentačné

materiály potrebné na spravovanie katastra je držobný index, ktorý bol zostavený pri doplňovacích prácach v kat. ú. Žilina), výsledky komasácie až do roku 1993 vôbec neboli pri vlastníckych právach zaznamenané, prípadne len v časti a odvolávanie na komasačný stav mohlo byť značne zložité. Mnoho účastníkov komasácie vzhľadom na zmenu režimu, kolektivizáciu a represie pri uplatňovaní "súkromného" vlastníctva a ukončenie komasácie pri nástupe režimu tohto obdobia ani nevedelo, či takáto komasácia je platná alebo nie, najmä ak nástupom r. 1950 sa začali vykonávať HTÚP v priestoroch kolektivizovaného extravilánu, ktorého jednou z úloh bolo aj utlmovať vedomie vlastníka o jeho vlastníckom práve a preferovať užívacie vzťahy k nehnuteľnostiam družstiev a roľníckych spolkov k pozemkom v extraviláne, následne evidencia nehnuteľností na základe zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností, kde nebolo evidované vlastnícke právo, ale len užívacie právo. Zároveň vlastníkovi po prijatí zákonov o družstevníctve nevyplývali z vlastníctva žiadne práva, dokonca ani pozemok užívať. Súkromné vlastníctvo výrobných prostriedkov bolo vtedy len úplne formálne. Z dokazovania uskutočneného súdom prvej inštancie vyplývalo, že štátne notárstva, ale aj účastníci pri preukazovaní vlastníctva vychádzali z pozemnoknižného stavu, komasačný stav prakticky nebrali do úvahy. Vzhľadom na vyššie súd prvej inštancie túto skutočnosť nepovažoval za podstatnú.

1.8. Následne súd prvej inštancie uviedol, že výsledkom komasácie malo byť vykonanie zápisu nového komasačného stavu do pozemkovej knihy a uzavretie starých vložiek do autentifikácie komasačného konania, čo sa však preukázateľne v tomto prípade nestalo, napriek skutočnosti, že pozemková kniha bola podstatným atribútom pri preukazovaní a prevode vlastníckeho práva. Pozemková kniha až do 1. januára 1951 plnila aj funkciu konštitučnú, t.j. práva k nehnuteľnostiam vznikali zápisom do pozemkovej knihy. Avšak aj po prijatí Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. zostala pozemkovej knihe evidenčná funkcia, a to až do roku 1964, do prijatia zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností obnovou operátu po novom mapovaní. Tento zákon zároveň zaviedol aj evidenciu právnych vzťahov v intraviláne, avšak len výnimočne v extravilánoch, ktoré právne vzťahy v období od 1. januára 1951 do 1. apríla 1964 sa nemuseli nikde evidovať.

1.9. Nakoľko teda nedošlo k zápisu komasácie do pozemkových vložiek, ale až do 1964 sa ešte vo vložkách evidovali právne zmeny, v komasačných hárkoch sa žiadne zmeny nevykonávali, tie už mali len preukazný charakter, považoval súd prvej inštancie za logické, že na preukazovanie vlastníctva sa používala jediná dostupná evidencia, a to pozemkové knihy. Pozemkové knihy dokonca aj po úpravách nového mapovania z dôvodu evidencie užívacích práv, sa používali na preukazovanie vlastníckych práv až do prijatia katastrálneho zákona.

1.10. Súd prvej inštancie taktiež poukázal na vykonané znalecké dokazovanie v konaní 16C/173/93 znalcami Ing. Martinom Krnáčom a Ing. Františkom Skušekom, zamerané na zistenie stavu a polohy pozemkov. Kontrolný znalecký posudok z 20. októbra 1997 znalca Ing. Františka Skušeka uvádzal, že v roku 1932 bol zameraný v teréne skutočný stav podľa držby, došlo k reálnej delbe E., ale nie parcely č.. (všetko PKN vl. č. XXX). Komasácia bola uskutočnená v roku 1947, avšak pozemnoknižný stav trvá, nakoľko záznamy v zápisnici č. 926 na parcelách pkn č.. boli podkladom pre dedičské rozhodnutia účastníkov. PKN č. XXXX/X zodpovedalo komasovanej parcele č.. kom. hár. XX a PKN č. XXXX/7 komasovanej parcele č. 5529 kom. hár. XXX, teda PKN parcely č. XXXX/X, č. XXXX/X zodpovedali komasovaným parceliam č. XXXX a XXXX avšak len konfiguráciou, nie výmerou. Komasáčne parcely č. XXXX a XXXX. nezodpovedali ani geometrickému plánu č. 112/32 z roku 1932, ktorý nebol zapísaný do pozemkovej knihy. Parcela č. XXXX/X zapísaná v zápisnici č. XXXX. o výmere XXXX m² bola identická s komasovanou parcelou č. XXXX zapísanou v komasačnom hárku č. 0683.

1.11. Ďalej prvoinštančný súd uviedol, že pre určenie evidencie vlastníctva a pri pozemkových úpravách, v prípadoch nezjednoteného operátu pozemkového katastra s operátom pozemkovej knihy, ak je operát novomeračský alebo po reambulácii, resp. po komasácii, určil sa za základ tento stav. V ďalších prípadoch nezjednoteného operátu, keď bol k dispozícii len pozemkovoknižný operát alebo pôvodný katastrálny operát (založený v r. 1858 až 1885), alebo operát katastrálnych náčrtov, vykonala sa voľba z týchto, alebo operátu. Úplnosť údajov o pôvodných nehnuteľnostiach a vlastníkoch sa zistila identifikáciou. V zmysle ustanovenia § 38 ods. 2 katastrálneho zákona č. 162/1995 Z.z. v znení do 14. apríla 2004 na preukázanie vlastníctva nehnuteľnosti s cieľom vydať osvedčenie podľa odseku 1 bolo možné použiť komasačné operáty, ak bola komasácia technicky skončená a osoby vstúpili do držby, aj keď komasačné operáty súd neschválil; obdobne sa posudzovali aj novomeračské katastrálne operáty, ako aj mapové operáty vyhotovené pred kolektivizáciou na tých katastrálnych územiach, na ktorých sa

predchádzajúce mapové operáty vyhotovili na podklade konkrétného mapovania a iné katastrálne mapovanie sa neuskutočnilo.

1.12. Vzhľadom na vyššie uvedené zistenia a závery mal súd prvej inštancie za to, že vo vzťahu k pozemkom tvoriacim predmet sporu označenom ako komasované parcely č. XXXX a XXXX, parcele XXXX o výmere X.XXX m² zodpovedajúcej PK parc. XXXX/X vl. č. XXXX a komasačná parcela č. 5527 k kom. hárku č. 0683 zodpovedajúcej PK parc. č. XXXX/X PK vložke č. XXX k.ú. Žilina platí komasačný stav, nakoľko pozemok v tej dobe bol označený ako novovytvorená komasačná parcela, a preto je daný dôvod na nahradenie prejavu vôle tak, aby bol nahradený nesúhlasný prejav vôle osôb, ktoré by inak boli vlastníckmi daného pozemku podľa pozemnoknižného stavu, ak by nebola vykonaná a ukončená komasácia.

1.13. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal súd prvej inštancie s v tej dobe platného a účinného ustanovenia § 151 ods. 3 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“) a vo výroku rozhodnutia konštatoval, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej a to s poukazom na veľký počet strán sporu, ich zmeny a nástupníctvo.

2.1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 6. apríla 2016 sp. zn. 7Co/229/2015 na základe odvolania žalovanými 1/ až 7/, 10/, 13/ až 15/, 17/ až 19/ rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcov zamietol.

2.2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na to, že vo veci nariadil pojednávanie na ktorom zopakoval dokazovanie vychádzajúc zo záveru, že v preskúmvanej veci, ktorej predmetom konania je nahradenie súhlasu žalovaných na vyplatenie finančných plnení zo súdnych úschov za predmetné pozemky vyvlastnené rozhodnutím Obvodného úradu životného prostredia Žilina č. ŽP 2/3557/94 z 15. februára 1995, je vzhľadom na to, že finančná náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená do súdnej úschovy Okresného súdu Žilina sp. zn. Nc/a/161/1995 a Nc/a/162/1995 a vznikol spor o vlastníctvo k vyvlastneným pozemkom medzi pozemnoknižnými vlastníckmi a vlastníckmi v zmysle komasácie, je potrebné prejudiciálne v zmysle ustanovenia § 135 ods. 2 O. s. p. vyriešiť otázku, kto bol v čase vyvlastnenia vlastníckom pozemkov. Za sporné odvolací súd považoval, či predmetná komasácia bola riadne ukončená, keď žalobcovia tvrdili, že táto mala byť autentifikovaná uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30. novembra 1948 Nc III-45/24/743.

2.3. Odvolací súd po zopakovanom dokazovaní a zistení skutkového stavu uviedol, že súdne konanie o komasácii bolo upravené Nariadením č. 30/1909 I.M. a malo tieto etapy: konanie o prípustnosti komasácie (§ 41 až § 60), prípravné práce (§ 61 - § 140), meritórne konanie (§ 141 až § 162), vykonávacie konanie (§ 163 až § 181) a konanie o nákladoch komasácie (§ 182 až § 205). Komasačia pozemkov znamená zceľovanie pozemkov. V rámci prípravných prác na komasáciu sa podrobne určili a opísali hranice komasačného územia. Podrobne sa vykonal súpis pozemkov komasačného územia a vypočítali ich plochy, triedenie a odhad pozemkov, ako aj autentifikácia zememeračských prác. Podľa jeho názoru, v danom prípade je možno konštatovať, že predmetné prípravné konanie prebehlo hlavne s poukazom na list Katastrálneho meračského úradu v Bratislave z 6. mája 1948, v ktorom bolo oznámené, že v dňoch 21. až 24. apríla 1948 bola vykonaná kancelárska revízia operátov starého stavu k.ú. Žilina a operát je spôsobilý. Nasledovalo meritórne konanie, v ktorom sa najskôr prerokovali zásadné otázky spojené s vyhotovením nového rozdeľovacieho plánu (ktoré pozemky nepodliehajú výmene, kde sa zriadi príchony pre dobytok, cesty, kde budú umiestnené studne, napájadlá, cintoríny, kameňolomy atď.). Táto prvá časť meritórneho konania sa uskutočnila dňa 27. novembra 1947, čo vyplývalo zo zápisnice č. Nc III. 45/24/698. V časti "D./ Stanovenie plochy nových držobnostných parciel" zápisnice sa konštatuje, že obvody č. IV., VI a VII tvoria prevažne len pôdu stavebnú a ostatné obvody I., II., III., V. tvoria prevažne pôdu pôdohospodársku. Obvod IV., VI. a VII. má byť komasovaný osobitne, každý samostatne ako stavebné pozemky s ohľadom na už ustálený regulačný plán. Zároveň bol zememerač upravený, aby dokončil umiestnenie náhradných prídellov a vyhotovil podrobný umiestňovací plán najneskôr do konca apríla 1948 a ohlásil to súdu, ktorý následne určí ďalší termín pojednávania. Následne zememerač v týchto intenciách vyhotovil rozdeľovací plán, ktorý potom vyslaný sudca prejednal so všetkými účastníkmi. Právoplatný rozsudok o zásadných otázkach nového umiestnenia tvoril tretiu a záverečnú časť meritórneho konania. Nasledovalo vykonávacie konanie, v rámci ktorého súd uznesením vyhlásil doterajší stav držby za zaniknutý a účastníkov uviedol

do novej držby. Tým bolo konanie skončené. Súdne uvedenie do držby sa uskutočnilo tak, že vyslaný sudca priamo na mieste každému osobitne ukázal jeho nové pozemky. Následne sudca opatril rozdeľovacie operáty autentifikačnou doložkou, ktorú spolu s ním podpísali autentifikačný katastrálny inžinier, hospodársky, prípadne aj lesný odborný znalec. Po právoplatnosti uznesenia o autentifikácii nového stavu súd zaslal rozdeľovacie operáty aj pozemkovej knihe za účelom jej prepracovania. Za nedokončenú komasáciu možno považovať ten stav, keď sa komasačné konanie skončilo v niektorom okamihu pred vydaním právoplatného uznesenia o autentifikácii nového stavu. V takom prípade zrejme nemôžu jej priami účastníci alebo ich právni nástupcovia pre seba s výsledkom tohto konania uplatňovať žiadne práva. Následne odvolací súd uviedol, že v danom prípade by sa dalo konštatovať, že uznesením zo dňa 25. novembra 1948 č. Nc III 45/24-740 bolo zvolané šetrenie, na ktorom mala byť uskutočnená tretia a záverečná časť meritórneho konania a tiež vykonávacie konanie, keď v uznesení sa konštatuje, že sa „zvoláva šetrenie na 30. novembra 1948 ohľadom overenia komasačného operátu a nového stavu ohľadne blokov III - VII a uvedenie do novej držby so začiatkom dňa 30. novembra 1948 o 9.00 hod.“. Zároveň je možné predpokladať, že niektorí účastníci už mali vedomosť o pozemkoch, ktoré boli pre nich vykrojené, keď v uznesení sa konštatuje, že ak niekto nepozná jemu vykrojené pozemky alebo hranicu, má sa prihlásiť u sudcu. Zápisnica zo dňa 30. novembra 1948 sa však nezachovala, a preto nie je známy jej obsah (či niektorý účastník nepodal námietky, či niektorý účastník neoznámil, že mu nie je známy vykrojený pozemok, či bol overený komasačný operát, alebo bolo nariadené nejaké jeho doplnenie s poukazom na námietky niektorých účastníkov a pod.). Najpodstatnejšie pre ukončenie komasácie je vykonávacie konanie, v rámci ktorého doterajší stav je vyhlásený za zaniknutý, noví vlastníci sú uvedení do držby (hmotno-právny predpoklad nového vlastníctva) a je vydané uznesenie o autentifikácii komasácie a vyznačená doložka autentifikácie na rozdeľovacie operáty (formálny predpoklad ukončenia komasácie). V predmetnej veci sa neuchoval spisový materiál Krajského súdu Trenčín o vykonávaní predmetnej komasácie a sú uchované iba niektoré listiny. Na preukázanie o právoplatnom skončení komasácie sa nezachovalo uznesenie o autentifikácii. To, že sa nezachovalo uznesenie o autentifikácii, ešte neznamená, že nebolo vydané, avšak v tom prípade je potrebné túto skutočnosť preukázať iným spôsobom. Uvedené nebolo preukázané ani rozdeľovacími operátmi, na ktorých by bola autentifikačná doložka. Samotná zápisnica zo šetrenia 30. novembra 1948 č. Nc III 45/24/743 sa nezachovala, preto odvolacím súdom nebolo možné ustáliť, či bolo prijaté do zápisnice uznesenie o autentifikácii komasácie. Túto skutočnosť nemožno vyvodiť ani z toho, že zo spisového prehľadu komasačného spisu vyplýva, že pod č. 744 dňa 1. decembra 1948 bola vyhotovená vyhláška a pod č. 745 referát, keď sa obsah týchto listín nezachoval. Ďalej odvolací súd uviedol, že je možné konštatovať, že obsahom zápisnice zo šetrenia dňa 30. novembra 1948 mohli byť aj námietky účastníkov konania k jednotlivým rozdeľovacím operátom v zmysle ustanovenia § 174 Nariadenia č. 30/1909 I.M., a preto by musela byť daná zememeračovi nová úloha na preskúmanie reklamácií a až následne by mohla byť ukončená a autentifikovaná komasácia, rozdeľovacie mapy označené overovacou klauzulou a prehlásený doterajší stav držby za zaniknutý a uvedenie strany do novej držby. Z fotokópie držobnostného indexu vyplývalo, že bol zostavený pri doplňovacích prácach v k. ú. Žilina (t.j. len bez tých častí, ktoré sa komasujú), komasáciu prevádzal Ing. Kolominský v Žiline, s tým, že z komasovaných častí bude zostavený druhý diel (tento mal byť vyhotovený práve pre účely autentifikácie komasácie a umiestnenie do držby), pričom bol podpísaný v Žiline 29. októbra 1947. Z tohto listinného dôkazu možno podľa odvolacieho súdu prijať záver, že sa mal zostaviť i druhý držobnostný index pre komasované časti. Na tejto listine bol doplnený rukou písaný text bez akéhokoľvek podpisu a s uvedeným dátumom, kedy bola poznámka vykonaná - "Autentifikácia komasačného stavu Žilina, Krajský súd Trenčín Nc III-45/24/743 z 30. novembra 1948". Táto skutočnosť mohla znamenať, že určitá osoba porovnala tento plán s autentifikovaným stavom, prípadne o autentifikácii mala vedomosť, avšak jedná sa iba o domnienku, nakoľko nie je zrejmé, kto uvedenú poznámku vykonal, na základe čoho a v ktorom období.

2.4. Odvolací súd poukázal aj na skutočnosť, ktorá podľa jeho názoru spochybňuje vydanie uznesenia o autentifikácii komasácie obvodu III k.ú. Žilina, a to konkrétne na list predsedu Okresného súdu v Žiline zo dňa 14. novembra 1949 č.k. Nc IX/3/49/791 adresovaný Povereníctvu spravodlivosti v Bratislave, ktorým sa dotazoval, či v záležitosti všeobecnej komasácie kat. územie Žilina má pokračovať podľa doterajších predpisov, alebo so zreteľom na poslednú vetu ustanovenia § 100 zák. č. 47/1948 Sb. Má postupovať podľa uvedeného zákona. Aj keď sa v ňom konštatuje, že komasácie sú v štádiu

umiestňovania účastníkov do nového stavu, avšak umiestňovanie vzhľadom na rozsiahlosť sa prevádzka po blokoch, pričom ako náhle je prevedené umiestnenie, účastníci vstupujú do držby náhradných pozemkov, tak že časť účastníkov je už v držbe nového stavu. Predmetné konštatovanie nepreukázalo, že bolo vydané uznesenie o autentifikácii komasácie v niektorom obvode komasácie. Odvolací súd z toho dospel k záveru, že niektorí účastníci sa už ujali novej držby, avšak opäť z tohto listu nie je zrejmé, v ktorom obvode komasácie v k. ú. Žilina, keďže táto sa vykonávala celkovo v siedmich obvodoch. Odvolací súd taktiež poukázal na to, že Okresný úrad, katastrálny odbor Žilina (a jeho právni predchodcovia) dali vo veci rôzne stanoviska k otázke ukončenia komasačného stavu. V konaní bolo preukázané, že sa používal tak pozemnoknižný stav, ako aj komasačný stav. Správa katastra náležite nevysvetlila z akého dôvodu používala pozemnoknižný stav, ak mala byť komasácia právoplatne ukončená jej autentifikáciou. V prípade autentifikácie komasácia sa v zmysle ustanovenia § 174 Nariadenia č. 30/1909 I.M. doterajší stav prehlásil za zaniknutý a preto nebol dôvod ďalšie prevody poznamenávať v pozemnoknižných vložkách, ako to vykonávala správa katastra v tomto prípade, ale zmeny vo vlastníctve mali byť aktualizované v komasovanom stave. Nakoľko sa nezachovali podstatné doklady preukazujúce formálne ukončenie (autentifikovanie) komasácie (uznesenie o autentifikácii, rozdeľovacie operáty s autentifikačnou doložkou), bolo nutné sa zamerať na hmotnoprávny predpoklad ukončenia komasácie, a to uvedenie účastníkov do novej držby a vstup nových vlastníkov do tejto držby.

2.5. Odvolací súd okrem toho poukázal i na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, ktorý uznesením sp. zn. 8Co/102/2005 zo dňa 30. augusta 2005, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Žilina č.k. Nc/a/163/1995-188 zo dňa 29. decembra 2004, ktorým bolo rozhodnuté o vydaní predmetu úschovy. V tejto súvislosti uviedol, že v odôvodnení tohto rozhodnutia sa konštatuje, v konaní o vyplatenie vyvlastňovacej náhrady neboli predložené doklady o vykonanej a dokončenej komasácii v uvedenom katastri, pričom poukázal na list Katastrálneho úradu Banská Bystrica zo dňa 28. septembra 1993, v ktorom je konštatované, že v oblasti Žilina-Hruštiny (pkn. parcela č. 2684) nebola vykonaná komasácia, bolo však vykonané nové meranie. Preto si osvojil záver, že v danej lokalite nepreběhla komasácia a za dôkaz tejto skutočnosti bral to, že ako katastrálny úrad, tak aj pozemková kniha nevychádzali pri zakladaní právnych vzťahov z komasačného stavu, ale zo stavu uvedeného v pozemkovej knihe; svedčia o tom aj dedičské rozhodnutia po právnych predchodcov samotných účastníkov vyvlastňovacieho konania. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že Krajský súd v Žiline v odôvodnení rozsudku sp. zn. 29Sp/25/2013 zo dňa 26. júla 2013 konštatoval, že z obsahu administratívneho spisu bolo preukázané, že v rokoch 1946 až 1948 prebehla všeobecná komasácia, ktorá bola autentifikovaná rozhodnutím Krajského súdu Trenčín č. NcIII-45/24/743 zo dňa 30. novembra 1948 a na jej základe sa používa v siedmich komasovaných obvodoch ako platný operát komasačný operát. Zároveň v odôvodnení predmetného rozsudku konštatuje, že správny orgán - Obvodný pozemkový úrad Žilina vychádzal z listu Správy katastra Žilina č. K2-960/08. Najvyšší súd SR v rozsudku sp.zn. 4Sžo/22/2010 zo dňa 29. septembra 2010 v odôvodnení konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že pôvodná pkn. parc. č. X bola komasovaná pre vlastníka Mesto Žilina. Na základe správnym orgánom vykonaného dokazovania by bolo v rozpore so zákonom, keby bol navrhovateľ spolu s ostatnými oprávnenými osobami považovaný za riadneho vlastníka nehnuteľnosti, časti pkn. parc. č. X v k.ú. Žilina z dôvodu, že vlastníctvo k tejto parcele, komasovanej v hárku č. 02 patrí Mestu Žilina.

2.6. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd považoval za nevyhnutné konštatovať, že sa jedná o tú istú právnu otázku (právoplatne skončenej komasácie v k.ú. Žilina), avšak nie za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie. Komasácia v k.ú. Žilina prebiehala v siedmich obvodoch, pričom z rozhodnutí vydaných v správnom súdnictve nebolo možné ustáliť o pozemky z ktorého komasovaného obvodu sa malo jednať. Vo vyššie uvedenom liste predsedu Okresného súdu Žilina zo dňa 14. novembra 1949 adresovanom Povereníctvu spravodlivosti v Bratislave síce bolo konštatované, že niektorí účastníci sa už ujali novej držby, ale bez uvedenia obvodu komasácie. Taktiež z obsahu uvedených rozhodnutí nebolo možné ustáliť z akých dôkazov tam prijaté závery vychádzajú, keď je možné konštatovať, že vychádzali iba z komasačného hárku a vyjadrenia správy katastra, a či sa teda jedná o rovnakú a analogickú skutkovú situáciu, z ktorého dôvodu by nebolo možné odchyliť sa od týchto záverov.

2.7. V zmysle vyššie uvedeného mal odvolací súd za to, že nebolo preukázané vydanie rozhodnutia o autentifikácii komasácie (o právoplatnom skončení komasácie), rovnako nebolo preukázaný hmotnoprávny predpoklad ukončenia komasácie, že vlastníci vstúpili do novej držby a pozemky i takto

užívali do založenia družstva v r. 1957. Žalobcovia sa ocitli v dôkaznej núdzi, a preto nebolo možné prejudiciálne prijať záver, že v danom katastrálnom území bola ukončená komasácia, a teda že v čase vyvlastnenia sporných pozemkov bolo vlastníctvo podľa komasačného stavu. Z týchto dôvodov nebolo možné žalobe žalobcov o nahradenie vôle žalovaných so súhlasom na vyplatenie finančných plnení zo súdnych úschov vedených na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. Nc/a/161/1995, Ns/a/162/95 vyhovieť. Odvolací súd preto po zopakovaní dokazovania na nariadenom pojednávaní v zmysle ustanovenia § 220 O. s. p. rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu žalobcov ako nedôvodnú zamietol.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ - 5/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, v ktorom žiadali, aby dovolací súd v zmysle ustanovenia § 241 ods. 3 v spojení s ustanovením § 213 ods. 3 O. s. p. zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu, resp. v súlade s § 213 ods. 4 O. s. p. aplikoval procesný postup v súlade s ustanovením § 205a ods. 1 písm. d/ a § 213 ods. 5 O. s. p., prípadne dokazovanie doplnil vykonaním predložených dôkazov a rozsudok odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 243b ods. 2 druhá veta O. s. p. zmenil.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnili poukazom na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p..

3.3. V odôvodnení dovolania uviedli, že postupom odvolacieho súdu po zopakovaní dokazovania oboznámením sa listinnými dôkazmi došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, keď odvolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci nebolo preukázané ukončenie komasácie v k.ú. Žilina. Poukázali na správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie a konštatovali, že prvoinštančný súd správne posúdil a vyhodnotil predložené dôkazy a následne vydal zákonné rozhodnutie. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie posúdil vec právne nesprávne. V tejto súvislosti uviedli, že sa nemožno stotožniť so záverom odvolacieho súdu, že v preskúmvanej veci nebolo preukázané, že komasácia v k.ú. Žilina bola ukončená. V tejto súvislosti uviedli podrobnú analýzu predložených dôkazov, z ktorých podľa ich názoru vyplýva nesprávnosť uvedeného záveru odvolacieho súdu. Namietali, že zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnej aplikácii ustanovenia § 174 Nariadenia č. 30/1909 I.M., pričom jeho závery v časti odôvodnenia zaoberajúceho sa etapami komasácie odporujú právnej teórii, na ktorú sám v odôvodnení poukazuje. Konkrétne poukázali na to, že v odôvodnení rozhodnutia uviedol, „že obsahom zápisnice zo šetrenia dňa 30.11.1948 mohli byť aj námietky účastníkov konania k jednotlivým rozdeľovacím operátom v zmysle ust. § 174 Nariadenia č. 30/1909 I.M., a preto by musela byť daná zememeračovi nová úloha na preskúmanie reklamácií a až následne by mohla byť ukončená a autentifikovaná komasácia, rozdeľovacie mapy označené overovacou klauzulou a prehlásený doterajší stav držby za zaniknutý a uvedenie strany do novej držby.“ Podľa názoru dovolateľov pojednávanie k zavedeniu strán do vlastníctva novej držby v zmysle ustanovenia § 173 Nariadenia č. 30/1909 I.M. sa mohlo uskutočniť až po vyhotovení rozdeľovacích operátov, po ich revízii a po vytýčení hraníc priamo na mieste. V prílohe svojho dovolania predložili časti komasačného spisu, ktoré doposiaľ nemohli predložiť a to jednak z dôvodu ich nevedomosti o ich existencii, potvrdenej samotným štátnym archívom, ale tiež z dôvodu, že skutočnosti po uvedení do držby nehnuteľnosti dňa 30. novembra 1948 sa stali spornými až na základe rozhodnutia odvolacieho súdu. Namietali, že napriek tomu, že predmetné listinné dôkazy boli predložené odvolaciemu súdu, neboli ním vyhodnotené (hoci odvolací súd vykonával doplnenie dokazovania oboznámením sa s obsahom spisu), pričom uznesenie o nepripustení dôkazov považovali za nedôvodné, nakoľko nimi predložené dôkazy dopĺňajú zistený skutkový stav a závery súdu prvej inštancie v súlade s ich tvrdeniami a preukazujú nesprávnosť vyvođených záverov odvolacieho súdu z uskutočneného dokazovania.

4. Žalovaní 1/ až 7/, 10, 12, 14, 15, 19 vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedli, že postup dovolateľov súvisiaci s predložením dôkazov považujú za postup v rozpore so zákonom, nakoľko dovolatelia nezdôvodnili nemožnosť predloženia dôkazov v priebehu prvoinštančného konania, prípadne odvolacieho konania. Mali za to, že dovolatelia mali vedomosť o existencii dôkazov predkladaných v dovolacom konaní v čase podávania žaloby, tieto dôkazy v priebehu konania neoznačili a nepredložili do rozhodnutia súdu prvej inštancie. Vzhľadom na to, namietali, že v danom prípade nie je možná aplikácia ustanovenia § 205a ods. 1 písm. d/ O. s. p.. Podľa ich názoru vo veci bolo vykonané rozsiahle a podrobné dokazovanie a bol dostatočne zistený skutkový stav a z neho vyvođené správne právne závery, ktoré boli dostatočným a zrozumiteľným spôsobom odôvodnené v rozhodnutí odvolacieho súdu. Ďalej uviedli, že žalobcovia v priebehu základného konania neuniesli dôkazné bremeno, nakoľko nepredložili autentifikované Kombinatórium B, ktoré z hľadiska právnych dôsledkov, autentifikácie a aspektov

majetkovoprávneho usporiadania predstavuje definitívny komasačný elaborát, ktorý je nevyhnutným podkladom na pretvorenie pozemkovoknižných vložiek. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žiadali, aby dovolací súd dovolanie žalobcov podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol, nakoľko nie sú dané dôvody dovolania a ani vady konania.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe právnej úpravy v prechodnom ustanovení § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016 (konkrétne 17. júna 2016), podmienky jeho prípustnosti a dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase jeho podania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (článok 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (článok 3 ods. 1 C. s. p.).

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 24 ods. 1 O. s. p.) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je prípustné (§ 238 ods. 1 O. s. p.) a dôvodné, a preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

7. Predmetná komasácia (pozemková úprava vo forme sceľovania pozemkov - poznámka dovolacieho súdu) prebiehala na základe zmocnenia uvedeného v ustanovení § 4 uhorského zák. č. XXXIX/1908 o modifikácii a doplnení pôvodných právnych predpisov týkajúcich sa komasácie, podľa nariadenia bývalého uhorského krajinského ministerstva spravodlivosti č. 30/1906 I.M. (ďalej len „nariadenie č. 30/1906 I.M.“)

8. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia správne konštatoval, že v zmysle nariadenia č. 30/1906 I.M. komasačné konanie malo viacero etáp a to konkrétne: konanie o prípustnosti komasácie (§ 41 až § 60), prípravné práce (§ 61 - § 140), meritórne konanie (§ 141 až § 162), vykonávacie konanie (§ 163 až § 181) a konanie o nákladoch komasácie (§ 182 až § 205). Za správny možno považovať i jeho názor, že za nedokončenú komasáciu možno považovať ten stav, keď sa komasačné konanie skončilo v niektorom okamihu pred vydaním právoplatného uznesenia o autentifikácii nového stavu.

9. Ako vyplýva z vyššie uvedeného odôvodnenia (bližšie viď bod 2.3.), odvolací súd ako dôvod zmeny vyhovujúceho rozsudku súdu prvej inštancie a zamietnutia žaloby vyvodil zo skutočnosti, že síce uznesením zo dňa 25. novembra 1948 č. Nc III 45/24-740 (č. l. 202, resp. 222 - 223; poznámka dovolacieho súdu) bolo zvolané šetrenie na deň 30. novembra 1948, na ktorom mala byť uskutočnená tretia a záverečná časť meritórneho konania a tiež vykonávacie konanie (súčasťou ktorého je autentizácia komasácie), ale zároveň konštatoval, že zápisnica zo šetrenia zo dňa 30. novembra 1948, resp. uznesenie o predmetnej autentizácii sa nezachovalo, a hoci absencia uznesenia o autentizácii ešte neznamena, že nebolo vydané, jeho existenciu je potrebné preukázať iným spôsobom. Zároveň uviedol (hypotetickú) úvahu, že je možné konštatovať, že obsahom zápisnice zo šetrenia zo dňa 30. novembra 1948 mohli byť aj námietky účastníkov (komasačného) konania k jednotlivým rozdeľovacím operátom v zmysle ustanovenia § 174 nariadenia č. 30/1906 I.M., čo by spôsobilo, že by predmetná komasácia nemohla byť ukončená dňa 30. novembra 1948. S poukazom na hypotetický základ uvedenej úvahy,

dovolací súd nesúhlasí ani s nej odvodeným právnym záverom odvolacieho súdu o možných námietkach účastníkov (komasačného) konania k jednotlivým rozdeľovacím operátom v zmysle ustanovenia § 174 nariadenia č. 30/1906 I.M.

10. Z obsahu odôvodnení rozhodnutí súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu vyplýva, že za zásadu otázku pre správne rozhodnutie sporu považovali otázku, či ohľadom predmetných nehnuteľností došlo k úprave vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam završením procesu komasácie, čo nevyhnutne vyžadovalo realizáciu jej autentizácie. S týmto názorom sa dovolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Za situácie, keď v dôkaznom materiáli absentuje zápisnica zo šetrenia zo dňa 30. novembra 1948, resp. priamo uznesenie o predmetnej autentizácii, je pre vyriešenie uvedenej zásadnej otázky potrebné vychádzať z dostupných dôkazov (ktoré je potrebné vyhodnotiť jednotlivo, ale i vo vzájomných súvislostiach) a to aj z dôkazov, ktoré predložili žalobcovia (dovolatelia) v dovolaní, pretože dovolací súd považuje i tieto dôkazy za procesne spôsobilé. V tomto smere dovolací súd poukazuje napr. (i) na prípis Krajského súdu v Trenčíne č.j. Nc III 45/24 - 745 adresovaný Poverenictvu spravodlivosti v Bratislave (č. l. 886 spisu), kde je konštatované:

„V záležitosti všeobecnej komasácie kat. územia Žilina oznamujem, že komisionálne pojednávanie určené na 23. novembra 1948 trvalo na úrade MNV v Žiline dňa 23. novembra 1948 od 9. hodiny dopoludnia do 18. hodiny odpoľudnia a dňa 30. novembra 1948 od 9. hodiny dopoludnia do 18. hodiny odpoľudnia. Pri tomto pojednávaní bola prevedená autentifikácia nového stavu a uviedol som účastníkov do držby a úžitku náhradných pozemkov ohľadom blokov č. III - VII.

Zbýva ešte ukončiť komasačné práce ohľadom blokov I - II.“

11.1. Len pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že ako správne konštatoval i odvolací súd, za nedokončenú komasáciu možno považovať ten stav, keď sa komasačné konanie skončilo v niektorom okamihu pred vydaním právoplatného uznesenia o autentizácii nového stavu a v takom prípade nemôžu jej priamy účastníci (resp. ich právny nástupcovia) z výsledkov tohto konania uplatňovať žiadne práva.

11.2. Iná situácia je však v prípade, ak ide o tzv. nezapísanú komasáciu, kedy nedošlo k tzv. „pretvoreniu“ pozemkovej knihy, teda, keď zmeny v majetkových pomeroch k pozemkom vzniknuté komasáciou neboli prevedené (zaznačené) v pozemkovej knihe. Z dobovej odbornej literatúry vyplýva, že v takom prípade pri riešení otázky vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré boli v minulosti predmetom komasácie nestačí vychádzať len z pozemnoknižných údajov, ale treba skúmať, či sa komasačné konanie skončilo rozhodnutím, ktoré sa stalo titulom pre nadobudnutie vlastníctva iným vlastníkom než tým, ktorý predmetný pozemok vlastnil pred vykonanou komasáciou. /vid' napr. rozsudok bývalého NS ČSSR sp. zn. 4 Cz 99/66/. Len samotná okolnosť, že po komasácii nedošlo k prepracovaniu pozemkovej knihy, nie je rozhodujúca, lebo vlastníctvo a držba k novým pozemkom sa nadobúda na základe súdneho rozsudku a exekučného odovzdania pozemkov; toto nadobudnutie sa pokladá za pôvodné nadobudnutie vlastníctva. /Luby, Š.: Základy všeobecného súkromného práva, Bratislava, 1944, s. 107/

12. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

13. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.